

נצח ישראל- פרק ל"א / מקורות נוספים

1. עין אי"ה (שבת ב', עמ' 36)

ושמואל אמר, תמה זכות אבות. הכח האדיר בקודש, הצבור בנשמה הגדולה של האבות, שהיתה כל מגמתם להופיע בעולם באור היותר גדול, בצדקה ומשפט בחיים במובנם היותר נעלה ונשגב, שלא רק צידם המעשי הוא נותן להחיים את הטוב, כי אם גם הצד הציורי שלהם, הוא נותן את עצם התוכן של החיים, שיהיו נחמדים ואהובים, ראויים לפריחה וקיום, לעליה והתגברות נפלאה, וממילא גם הצד המעשי הוא מתעשר ומתעלה – הגודל הזה, אי אפשר לבוא כי אם (כ)שיהיה החפץ של מילוי הצדק והמשפט נשאב ממקורו ושורשו, מאותו המקור העצמי שלו, אשר בהשקפה הראשונה(–במבט שטחי) נמצאהו בעצם טבע הנפש הטהורה, שעל כן תהיה ההתעלות המוסרית הבאה מעצם אהבת הטוב מפני מה שהוא טוב, הדבר היותר מכריע את החיים לעליונות. אבל באמת, עוד אין זה מגיע למרום הקץ של המקוריות, שהרי יסוד החפץ של הנפש לטוב לצדקה ואורה, הוא מפני המקור האלוקי שלה. על כן, רק בקריאה בשם ד' אלוקי עולם ובדרכיו, (כלומר) כשהתעלות העליונה של הכרת אלוקים הטהורה היא מתרבה, (אז) חפץ הטוב והצדק הוא הולך ומתגדל, עם כל זיק וניצוץ של אור זכר שם ד', של אהבה ושל יראה הבאות עמו בטבע הנפש האנושית, ומכל זיק פרטי מסתעפים הענפים המעשיים והציוריים שבדרכי החיים לטובה. אז באה הנטיה מעצמיות הנפש באמת, מצד מקורה היסודי, והוא קיים לעד, עד שפועל פעולתו אמת גם כן על דורות רבים של בנים.

2. נפש החיים (שער א', פרק י"ט)

וזהו ענין הכתוב (משלי י"ח) רוח איש יכלכל מחלהו ורוח נכאה מי ישאנה. רצה לומר: המחלה וחלאת העוון של בחינת הנפש (שסתם רוב העוונות מצויות בבחינת הנפש. שהיא התחתונה הקרובה אל הסטרא אחרא, רגליה יורדות מוות. וכמ"ש ונפש כי תחטא. החטאים האלה בנפשותם והרבה כיוצא. וע' ע"ח שער העקודים סוף פ"ה ופע"ח שער ק"ש שעל המטה פ"ח). יכולה היא להתקן וגם לעלות ע"י בחינת הרוח כנ"ל. ואם הרוח נכאה, שפגם וקלקל בחינת רוחו ע"י עוונות התלוים בבחינת הרוח, אז מי ישאנה? תיקונו הוא ע"י בחינת הנשמה, שנקראת מ"י(–מי ישאנה) כידוע בזהר:

(שם) ומה נעמו אמרי רז"ל בירושלמי תענית פרק ב'. ריש לקיש בשם ר' יוחנן אמר: שיתף הקב"ה שמו בישראל. משל למלך שהיה לו מפתח של פלטרין קטנה. אמר: אם אני מניחה כמות שהיא – הרי היא אבודה. אלא הריני קובע בה שלשלת, שאם אבדה – תהא שלשלת מונחת עליה. כך אמר הקב"ה: אם אני מניח את ישראל כמו שהן – הן נבלעין כו'. אלא הריני משתף את שמי הגדול בהם. והם ז"ל דברו לענין כלל האומה יחידה, אמנם עיניהם ז"ל מטייפן, כדרכם בקודש, ורמזו גם על האדם יחידי. ושיתתם ז"ל צריכה תלמוד... ואדון כל ב"ה, בטובו הגדול להטיב לברואיו, שקד על תקנתו, ואמר: אם אני מניחה כמות שהיא, שלא יהיה התקשרות בין הג' בחינות נפש-רוח-נשמה, אילו האחד שיפול, בחינת נפש התחתונה, לעמקי מצולות הרע ח"י – אין שני להקימו, והרי היא אבודה שם לעולם ח"י. כעניין הכתוב "והאבדתי את הנפש ההיא". ונפש החטאת במה תתכפר? לזאת הפליא עצה ית"ש וקבע הג' מדרגות – נר"ן, שכל אחד מהם תתקשר בחינה הראשונה שלה העליונה בבחינה התחתונה של המדרגה שעליה, כעניין השלשלת, שכל טבעת ממנה – קצה העליון שלה נאחזת ונכנסת תוך קצה התחתון של הטבעת שעליה, וע"י כן – גם אם יכרת הנפש, ותיפול לעמקי כוחות הטומאה ח"י – יכולה היא לתקן ולעלות ע"י התקשרות בחינות עליונות שלה בבחינת הרוח. וכן על דרך זה בקלקול ופגם הרוח כנ"ל. וזה שאמר שם אלא הריני משתף את שמי הגדול בהם, שהג' דרגין נר"ן ושורש הנשמה – מקור שורשם הוא מהד' אותיות השם הגדול ית"ש: